

MERI
HIGINS
KLARK

tatina mezinica

Preveo Vladan Stojanović

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2011.

*U dragoj uspomeni na moga oca,
Luka Džozefa Higinosa*

ZAHVALNICE

Ova priča, napisana u prvom licu, za mene predstavlja dosad nepoznatu vrstu putovanja. Zbog toga sam iskreno zahvalna na savetima, ohrabrenjima i podršci dugogodišnjem uredniku, Majklu Kordi, i njegovom pomoćniku, starijem uredniku Čaku Adamsu. *Mille grazie*, dragi prijatelji.

Večnu zahvalnost dugujem književnim agentima Judžinu Viniku i Semu Pinkusu, na stalnoj brizi, pomoći i prijateljstvu.

Uvek ću biti zahvalna Lajl Kejd, mom dragom izdavaču i desnoj ruci.

Nepresušnu zahvalnost dugujem i dugogodišnjoj saradnici Džipsi da Silva, pomoćnici direktora priređivača. Šaljem poljubac u znak sećanja na priređivača Kerol Ket, koja će mi bolno nedostajati.

Svaka čast naredniku Stivenu Meronu i detektivu Ričardu Marfiju, penzionisanim njujorškim policajcima, i Kancelariji njujorškog državnog tužioca, na savetima i pomoći u oblasti istražnih radnji i otkrivanja zločina.

Blagoslov pomoćnicima i prijateljima, Agnes Njرتون i Nadin Petri, i mom probnom čitaocu, snahi Ajrin Klark.

Džudit Kelman, autorki i prijateljici, koja se još jednom spremno odazvala mom pozivu. Volim te, Džudit.

Zahvalnost dugujem i fratrima Emilu Tomaskoviću i Bobu Vorenu, franjevačkim sveštenicima iz Stradanja Isusovog u Grejmuru, Garison, Njujork, za neizmernu pomoć u oblikovanju nekih scena i za čudesnu pažnju koju, s ostalom braćom, pružaju najugroženijima.

Ljubav i zahvalnost dugujem mužu, Džonu Konhiniju, našoj deci i unučićima koji rastu i množe se. Oni su mi najvažniji.

Pozdrav svim prijateljima koji su čekali da završim knjigu kako bi se konačno „uskoro sastali“.

Spremna sam!

PRVI DEO

1.

Eli se tog jutra probudila s uverenjem da se prethodne noći dogodilo nešto strašno.

Instinktivno je uhvatila Bonsa, meku i umilnu lutku psa s kojom je odvajkada delila jastuk. Kad je prošlog meseca napunila sedmu godinu, Andrea, njena petnaestogodišnja sestra, zadirivala je govoreći joj da je vreme da ga baci na tavan.

Ponovo je obuze talas nespokojstva: Andrea se sinoć nije vratila kući. Posle večere je otišla do najbolje prijateljice Džoan. Spremale su se za test iz matematike. Obećala je da će se vratiti kući do devet. Mama se u petnaest do devet prošetala do Džoanine kuće da bi je dopratila. Tamo su joj rekli da je Andrea otišla u osam.

Mama se vratila kući, zabrinuta i na ivici plača, baš kad je tata, poručnik u njujorškoj policiji, došao s posla. Odmah se, uz maminu pomoć, bacio na posao. Redom su zvali Andreine prijateljice, ali one nisu znale gde je. Tata je rekao da će otići do kuglane i poslastičarnice, da proveri da li je Andrea tamo.

„Ako je slagala da radi domaći do devet uveče, neće mrdnuti iz kuće narednih šest meseci“, gnevno je prokomentarisao. Zatim se obratio mami: „Rekao

sam ti jednom, rekao sam ti hiljadu puta da ne želim da sama izlazi po mraku.“

Eli je, uprkos očevom povišenom tonu, shvatila da je više zabrinut no ljut.

„Za ime božje, Tede, izašla je u sedam. Otišla je kod Džoan. Planirala je da se vrati do devet. Ne zaboravi da sam joj krenula u susret.“

„Pa *gde je* onda?“

Oterali su Eli u krevet. Nekako je zaspala, da bi tek malopre otvorila oči. Kliznula je iz postelje puna nade u sestrin povratak. Pritrčala je vratima i šmugnula niz hodnik, do Andreine sobe. Budi tu, molila se u sebi. Molim te, budi tu. Otvorila je vrata. Andrein krevet bio je prazan.

Pojurila je u prizemlje, tiho tapkajući bosim nogama po stepeništu. Mama je sedela u kuhinji sa susetkom, gospođom Hilmer. Nosila je jučerašnju odeću i bila sva uplakana.

Eli joj je pritrčala. „Mamice.“

Mama ju je zagrlila i zaridala. Eli je osetila njenu ruku na svom ramenu. Rame ju je zbolelo od njenog stiska.

„Mamice, gde je Andrea?“

„Ne... znamo... Tata je traži s policajcima.“

„Obuci se, Eli, ja ću ti spremi doručak“ rekla je gospođa Hilmer.

Niko je nije terao da požuri na školski autobus. Nije morala da pita, danas od škole neće biti ništa.

Poslušno se umila, oprala ruke i zube i očešljala kosu. Obukla je odeću za igru, rolku i najomiljenije plave pantalone, i sišla u prizemlje.

Tata se pojavio na kuhinjskim vratima baš kad ju je gospođa Hilmer poslužila sokom i kukuruznim pahuljicama. „Ni traga od nje“, rekao je. „Sve smo pretražili. Juče je neki čovek išao od vrata do vrata

skupljajući priloge za lažni dobrotvorni fond. Viđen je u restoranu koji je napustio oko osam uveče. Put do autoputa vodi pored Džoanine kuće. Mogao je njime proći, baš kad je Andrea otišla. Traže ga.“

Eli nije promaklo da je otac na ivici plača. Imala je utisak da je ne primećuje, ali joj to nije smetalo. Ponekad bi tužan dolazio kući, zbog nečeg što se dogodilo na poslu. Dugo bi ćutao. Sad je imao isti izraz lica.

Andrea se sakrila – Eli je bila sigurna u to. Verovatno je pošla ranije iz Džoanine kuće da bi se u skrovištu sastala sa Robom Vesterfildom. Htela je da krene i shvatila da je isuviše kasno, pa nije smela da se vrati kući. Tata joj je rekao da može da se oprostí sa školskim orkestrom ako je još jednom uhvati u laži. Zapretio joj je kad je saznao da se vozila s Robom Vesterfildom, umesto da sedi u biblioteci.

Andrea je volela da svira u orkestru. Prošle godine je bila jedini đak prvog razreda u duvačkoj sekciji. Ako je otišla iz Džoanine kuće ranije, da bi se sastala sa Robom, i ako tata to sazna, od sviranja neće biti ništa. Mamica je uvek govorila kako Andrea vrti tatu oko malog prsta. Nije to spomenula prošlog meseca, kad mu je jedan od saobraćajaca rekao kako je zaustavio Roba Vesterfilda zbog prekoračenja brzine i zatekao Andreu u kolima.

Tata je sačekao da prođe večera, a zatim pitao Andreu koliko se zadržala u biblioteci.

Nije odgovorila.

Tada joj je rekao: „Jasno mi je da si dovoljno pametna da shvatiš kako mi je policajac koji je kaznio Vesterfilda rekao da si bila s njim. Andrea, taj momak je bogat, razmažen i skroz pokvaren. Neću da budeš u njegovim kolima kad se zaleti u neku banderu. *Potpuno ti zabranjujem* da se viđaš s njim.“

Skrovište je bilo u garaži iza velike kuće u kojoj je gospođa Vesterfeld, Robova baka, boravila tokom leta. Garaža nikad nije zaključavana, pa je Andrea često odlazila tamo, da bi s prijateljicama pušila cigarete. Roditelji su joj često ostavljali mlađu sestru na čuvanje, pa je nekoliko puta vodila i Eli.

Prijateljice su se ljutile na Andreu zbog malog deteta, ali bi ona uvek govorila: „Eli je dobra devojčica. Nije cinkaroš.“ Eli je likovala u sebi, iako joj sestra nikad nije dala da povuče dim.

Andrea je sigurno ranije otišla iz Džoanine kuće da bi se videla sa Robom Vesterfeldom. Čula je kako razgovaraju telefonom. Spustila je slušalicu sa suzama u očima. „Kazala sam mu da idem na zabavu s Polijem“, rekla je, „mnogo je ljut na mene.“

Eli je završavala kukuruzne pahuljice i sok, misleći na taj razgovor. Tata je stajao kraj šporeta sa šoljicom kafe u rukama. Mama je plakala u sebi, ne puštajući ni glasa.

Tata je po prvi put primetio: „Eli, mislio sam da je bolje da ne ideš u školu. Odvešću te posle ručka.“

„Mogu li napolje?“

„Da. Ne idi daleko od kuće.“

Zgrabila je jaknu i izletela napolje. Bio je petnaesti novembar. Gazila je po vlažnom, trulom lišću. Kiša samo što nije pala iz gustih oblaka koji su prekrivali nebo. Želela je da bude u Irvingtonu, gde su nekad stanovali. Ovo je bilo usamljeno mesto. U ulici nije bilo drugih suseda, izuzev Hilmerovih.

Tati se dopadao život u Irvingtonu. Preselili su se ovde, pet gradova dalje, zato što je mamica htela veću kuću i plac. Mogli su to sebi priuštiti samo ako bi se odselili na sever u Vestčester, u grad koji još nije postao predgrađe Njujorka.

Kad bi se tata požalio da mu nedostaje Irvington, gde je odrastao i gde su živeli do pre dve godine, mama bi isticala prednosti lepe, nove kuće. On bi je podsetio kako su u Irvingtonu imali prelep pogled na reku Hadson i most Tapan Zi i kako nije morao da vozi deset kilometara da bi kupio novine i hleb.

Imanje je sa svih strana opkoljavala šuma. Velika kuća Vesterfeldovih bila je na drugoj strani čestara. Eli je zamakla među gusto drveće. Osvrnula se za sobom, da bi se uverila da je niko nije primetio.

Pet minuta kasnije izbila je na čistinu i jurnula preko polja, ka imanju Vesterfeldovih. Trčala je dugim prilaznim putem i zaobišla kuću, gde se njena sitna figura izgubila u izduženim senkama koje su pravile munje nadolazeće oluje.

Vrata na garaži uvek su bila otključana. Ipak, dugo se mučila sa kvakom. Nekako je uspela da otvori vrata i da uđe u mračnu prostoriju. U garaži je bilo mesta za četiri automobila, ali gospođa Vesterfeld je posle leta ostavila samo kombi. Devojčice su donele staru ćebad da bi imale gde da sednu. Uvek su sedele na istom mestu, u zadnjem delu garaže, iza kombija. Tu ih niko ne bi mogao videti s prozora. Ako je u garaži, Andrea se krije baš tu.

Bojala se, iako nije znala zašto. Više nije trčala, vukla je noge ka zadnjem delu garaže. Kraj ćebeta virio je ispod kombija. Andrea je *tu!* Devojčice nikad ne bi ostavile ćebe na podu garaže. Pre odlaska bi ćebad uredno složile i sakrile u orman sa sredstvima za čišćenje.

„Andrea...“ Potrčala je, tiho je dozivajući, da je ne uplaši. Verovatno je zaspala, mislila je Eli.

Da, spavala je. Iako je bilo veoma mračno, videla je pramenove Andreine duge kose u gomili zgužvane ćebadi.

„Andrea, ja sam.“ Spustila se na kolena pored sestre i povukla ćebe koje joj je pokrivalo lice.

Nosila je masku, užasnu, monstroznu, vlažnu i lepljivu masku. Eli je htela da je strgne, ali prsti su joj utonuli u sestriino zdrobljeno čelo. Ustuknula je, spazivši da je umrljala pantalone Andreinom krvlju.

Bila je sigurna da je u prostoriji čula nečije disanje – oštre, teške, uzdisaje koji su se pretvorili u cerekanje.

Užasnuta devojčica je pokušala da ustane, ali su joj kolena kliznula po barici krvi, pa se prostrla po Andreinim grudima. Usnama je dotakla nešto glatko i hladno – sestrin zlatni medaljon. S mukom se uspravila i izjurila napolje.

Nesvesno je vrištala sve do kućnog praga. Ted i Dženin Kavana izjurili su u zadnje dvorište, spazivši kćerkicu kako izleće iz šume, raširenih ruku, isprskanu sestriinom krvlju.

2.

Kad nije trenirao ili igrao u timu tokom sezone bejbola, šesnaestogodišnji Poli Štrebel je svakog dana posle škole i čitavu subotu radio u Hilvudskoj servisnoj stanici. U slučaju da posla nije bilo, pomagao bi roditeljima u obližnjoj delikatesnoj radnji u Glavnoj ulici, što je činio još od sedme godine.

Spor u učenju ali snalažljiv u mehanici, Poli je voleo da opravlja automobile. Roditelji mu nisu branili da radi za drugoga. Snažni dečak, visok metar i sedamdeset centimetara, neuredne plave kose, plavih očiju i zaobljenih obraza je, po mišljenju svog šefa, bio tih i vredan radnik. Drugovi iz srednje škole Delano smatrali su ga glupakom. Njegov jedini uspeh u školi bilo je igranje za fudbalski tim.

U petak je vest o ubistvu Andree Kavane stigla u školu. Školski savetnici su se rastrčali po odeljenjima da bi je saopštili učenicima.

Pol je bio usred predavanja, kad je gospođica Votkins ušla u učionicu. Šapnula je nešto učitelju i kucnula po stolu, moleći za pažnju.

„Dužnost mi je da vam saopštim izuzetno tužnu vest“, počela je. „Upravo smo saznali...“ Obavestila ih je da je učenica druge godine Andrea Kavana

pretučena do smrti. Njene reči izazvale su buru uzdaha zaprepašćenja i cmizdravog negodovanja.

Glasno „Ne!“ je učutkalo sve ostale zvuke. Tihi, povučeni Poli Štrebel skočio je na noge, s bolnom grimasom na licu. Praćen pogledima istrčao je iz prostorije, ispuštajući divlje jecaje. Na izlasku je izgovorio nešto nerazumljivo. Iako je govorio prigušenim glasom, učenik najbliži vratima tvrdio je da je čuo kako govori „Ne mogu da verujem da je mrtva“!

Oštar bol u srcu je presekao Emu Votkins, školsku savetnicu. Volela je Polija i saosećala s njim u njegovoj dubokoj osami, opažajući njegov trud da udovolji zahtevima nastave.

Ona je njegov bolni uzvik protumačila kao „Mislio sam da nije mrtva“.

Poli je tog popodneva, prvi put za šest meseci rada na servisnoj stanici, propustio da dođe na posao ili telefonom obavesti poslodavca o odsustvu. Roditelji su ga te večeri, po dolasku kući, zatekli opruženog na krevetu. Buljio je u tavanicu, okružen Andreinim fotografijama.

Hans i Anja Vagner Štrebel rođeni su u Nemačkoj, a u Sjedinjene Države stigli su još kao deca, sa roditeljima. Upoznali su se i stupili u brak u kasnim tridesetim. Uložili su ušteđevinu i otvorili delikatesnu radnju. Po prirodi suzdržani, odnosili su se preterano zaštitnički prema sinu jedincu.

Sve mušterije u radnji komentarisale su ubistvo, pitajući se ko bi mogao da počini tako užasan zločin. Kavanovi su bili redovni kupci, pa su se i Štrebelovi na momente uključivali u razgovor o tome da je Andrea verovatno planirala da se sastane s nekim u garaži na posedu Vesterfildovih.

Složili su se da je devojčica bila lepa, ali pomalo svojevolja. Trebalo je da radi domaći zadatak kod Džoan Lašli sve do devet uveče. Umesto toga, otišla je neočekivano rano. Da li je planirala da se s nekim sastane, ili je napadnuta na povratku kući?

Anja Štrebel je instinktivno reagovala na fotografije na sinovljevom krevetu. Pokupila ih je i stavila u notes. Odmahnula je glavom na muževljevo upitno pogled. Jasno mu je dala do znanja da nije vreme za suviše pitanja. Sela je kraj Polija, obgrlivši ga rukama.

„Andrea je bila tako lepa devojčica“, rekla je blagim, smirujućim glasom. U trenucima uzbuđenja naglašavala je svaku reč. „Sećam se kako ti je čestitala prošlog proleća, kad si imao ono sjajno hvatanje kojim si preokrenuo rezultat. Sigurno si veoma, veoma tužan, baš kao i ostali Andreini prijatelji.“

Poliju se činilo da majka govori iz daljine. Šta je htela da kaže spominjući ostale prijatelje?

„Policija će tragati za svima koji su joj bili naročito bliski, Poli“, rekla je polako ali odlučno.

„Pozvao sam je na zabavu“, procedio je. „Pristala je da pođe sa mnom.“

Anja je bila sigurna da njen sin nikada nije pozvao devojku na sastanak. Lane nije išao na igranku drugog razreda.

„Znači, dopadala ti se, Poli?“

Briznuo je u plač. „Mama, mnogo sam je voleo.“

„Dopadala ti se, Pole“, ponovila je Anja. „Pokušaj da zapamtiš ono što ti mama kaže.“

Poli Štrebel se, u subotu, učtivo i pribrano javio na posao na benzinskoj pumpi. Izvinio se zbog nedolaska na posao u petak po podne.

Hans Štrebel je, u rano subotnje popodne, lično isporučio pakovanje virdžinijske šunke i raznih salata u

dom Kavanovih. Vrata mu je otvorila gospođa Hilmer. Zamolio je da prenese njegovo najdublje saučešće ožalošćenoj porodici.